

BOEK GESCHIEDENIS

Geschiedenis van het dagelijkse leven
Bill Bryson

Bill Bryson is een hoogst populaire Amerikaans-Engelse auteur van geschiedenisboeken die al verschillende bestsellers afleverde over de geschiedenis van Engeland, over het leven van Shakespeare en zelfs een Kleine geschiedenis van bijna alles. In zijn nieuwste werk gaat Bryson op zoek naar het verhaal van ons dagelijkse leven. En ja, hij slaagt erin een bijzonder boeiend verhaal te vertellen over toiletputten, muizenvallen en ontbijtgranen. Daarnaast staat hij natuurlijk in de lijn van de Angelsaksische school van geschiedenschrijvers die vooral een lezenswaardig verhaal willen vertellen.

Als vertrekpunt neemt Bryson zijn eigen huis, een vroeg negentiende-eeuwse pastorie op het Engelse platteland. Elke ruimte heeft een verhaal te vertellen en tegelijk past dat verhaal in een ruimer geheel. Zo komen de grote stromingen uit de wereldgeschiedenis ter sprake, de migratiegolven en de epidemieën die de mensheid troffen.

Wat onthielden wij? Dat een aantal voor ons heel vanzelfsprekende voorwerpen amper honderd jaar oud is. Dat geldt niet enkel voor de telefoon of de elektrische lamp, maar ook voor het meest bekende type van de muizenval (1895) en de alomtegenwoordige blikopener met twee wielletjes (1925). Tegelijk blijkt het dat ons dieet van vooral granen en groenten sinds de steentijd nauwelijks gewijzigd is en dat vijftien jaar geleden de mensen hun deuren ook al op slot deden.

Bryson bekijkt alles natuurlijk nogal sterk vanuit de Angelsaksische wereld. Dat de aardappel vooral door de Fransen werd gepromoot in de achttiende eeuw, ontgaat hem, evenals de rol van de Italianen in de ontwikkeling van de koffiecultuur. Het verbaast ons niet dat hij wel de man vermeldt die de Britten thee leerde drinken (een Engelsman die niet toevallig Fortune heette), maar nieuw voor ons was dat dezelfde persoon de ook bij ons populaire kerkhofbloem, de chrysantheem, meebracht uit China. Hij werd er schatrijk mee. (EDS)

Bill Bryson, *Een huis vol. Een kleine geschiedenis van het dagelijks leven*, Atlas, Amsterdam, 2010, 527 blz., 24,90 euro, ISBN 978 90 4507 424 5.

BOEK SPIRITUALITEIT

Spiritualiteit voor elke dag
Saskia de Jong

Dit boek toont goed aan wat postchristelijke spiritualiteit inhoudt. De moderne mens is en blijft op zoek naar spiritualiteit om een bodem onder zijn leven te voelen en combineert zonder veel problemen boeddhisme, yoga, monnikenwijsheid en Teresa van Avilla.

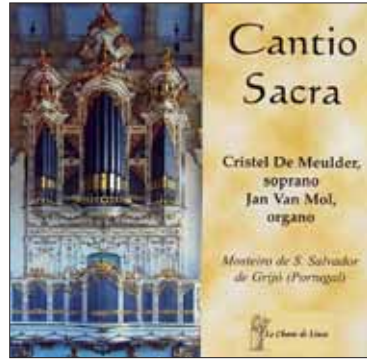
God mag – terzijde – ook wat meedoen. Maar heel centraal staat toch het 'ik'. Een van de mooie passages in dit boek verwoordt het als volgt: „Soms ben ik mezelf dankbaar voor de manier waarop ik mijn leven vormgeef, soms andere mensen, de natuur, God – al is dat laatste adres, sinds ik niet meer traditioneel gelovig ben, vager

geworden. Maar ik ervaar nog steeds een dragend vlak in mijn leven. God is de onderkant van de fles, datgene wat wij niet zien.” *Met hoofd, hart en handen*, gegroeid uit een samenwerking met de Nederlandse televisieomroep NCRV, bestaat uit overpeinzingen, meditaties en — jawel — gebeden. Opmerkelijk in het geheel is een keur uit het werk van de bekende Duitse monnik/schrijver Anselm Grün. (EDS)

Saskia de Jong (samenstelling), *Met hoofd, hart en handen. Spiritualiteit voor elke dag*, Forte, Baarn, 130 blz., 17,95 euro, ISBN 978 90 5877 878 9.

KLANK

CD KLASSIEK

Cantio sacra
Componisten uit de achttiende eeuw

Soliste Christel De Meulder en organist Jan Van Mol werken naast hun eigen carrière nu al enkele jaren samen. Ze concerteren in binnen- en buitenland en brachten al een aantal mooie cd's uit met religieuze liederen van onze eigen, internationaal te wei-

nig bekende toondichters. Werken voor orgelsolo en zang/orgel zijn een mooie afwisseling in een programma dat afhankelijk is van de mogelijkheden van het orgel. Niet steeds is het een makkelijke zaak om de kwaliteiten van een krachtig instrument als het orgel te paren aan de delicate sopraanstem. Maar als het lukt, dan is het gewoon heerlijk.

In het Antwerpse draagt hun vzw Calcant allerhande bijzondere orgelprojecten, met een orgelwandeling en een internationaal orgelfestival. Bovendien staan ze ook in voor de jaarlijkse opvoering van het *Weihnachtsoratorium*, dat intussen een flinke reputatie heeft opgebouwd. Kortom, dit zijn echt heel werkzame muzikanten.

Onder de relatief weinigzeggende titel *Cantio sacra* verscheen bij het kleine label Le chant de Linos een opmerkelijke cd met een opname in het voormalig klooster, thans

parochiekerk, van San Salvador de Grijó in Portugal. Dat herbergt een in 1800 gebouwd en recent gerestaureerd orgel, dat werkelijk een hele pittige klank voortbrengt. Het uitgevoerde programma bestaat uit werken van Gian Francesco de Majo, Ramon Ferrenac, Pietro Terzani en Gaetano Piazza, componisten uit de achttiende eeuw. Fris gespeeld en met overgave gezongen door Christel De Meulder in topvorm, is deze opname echt een pareltje. (JC)

Cantio sacra, door Christel De Meulder (sopraan) en Jan Van Mol (orgel), Le chant de Linos (distributie Laval), CL0951, 20,45 euro.

CD RELIGIEUS

Lutherse koralen
Knapenkoor uit Stuttgart

Duitsland heeft een grote koortraditie en een door velen te benijden reeks flinke knapenkoren. Daarvan zijn de Stuttgarter Hymnus-Chorknaben zeker een puik voorbeeld, en dat al bijna honderd jaar. Ze beheersen, routinematig zelfs, een ruim kerkmuzikaal vocaal repertoire. Ook al zijn ze de voorbije jaren bijzonder reislustig, toch is hun hele activiteit niet louter gericht op het concerneren. Want de band met de liturgie hebben ze nooit losgelaten. Daarom was het ook een goed idee om als staalkaart van hun kunnen een mooie keuze uit te geven van geliefde koralen.

Men hoort wel overwegend het 'klassieke' werk dat gangbaar is in

de lutherse traditie. Maar aangezien sinds het laatste concilie ook in katholieke kring veel van dit materiaal is ingeburgerd, voelt men zich zeker in Vlaanderen goed thuis in dit repertoire. Een keurige cd, die geen potten breekt, maar die perfect biedt wat je verwacht. (JC)

Der Tag bricht an. Berühmte Choräle, door de Stuttgarter Hymnus-Chorknaben onder leiding van Gerhard Wilhelm, Hänssler Classic (distributie Coda), CD98.515, 12,90 euro.

CD KLASSIEK

Mis uit Letland
Baltische componisten

Het jonge maar prestigieuze koor van Trinity College in Cambridge plaatste met Stephen Layton een aantal eigentijdse religieuze werken uit de Baltische landen op de kaart. Het Balticum gooit al sinds de val van de Berlijnse Muur hoge ogen op het gebied van fijne koormuziek, denken we maar aan de faam die de Estse componist Arvo Pärt wereldwijd geniet. Maar dat het met hem niet ophoudt, wordt heel duidelijk gedemonstreerd met deze cd die naam Baltic Exchange meekreeg.

Layton laat er duidelijk geen gras over groeien en steekt meteen van wal met een formidabele mis uit

2002. Deze *Missa Rigensis* werd geschreven door Ugis Praulins voor het koor van de kathedraal van Riga. Een koor en een kerk die de toondichter door en door kent, want hij was er in zijn jeugd koor-knaap. De mis is bevallig en eigentijds. Hoewel er enkele heftiger passages in voorkomen, is het geen 'concertmis', maar een echt religieus gebeuren, dat de eeuwenoude tekst recht laat wedervaren, zij het in een moderne klankkleur. Heel typisch is hoe de vocale compositie uiterst divers en uitgekend de liturgische inhoud volgt. Daarmee wordt deze *Missa Rigensis* ook een echte uitdaging en een toetssteen voor koren die dit op het repertoire plaatsen.

Van Praulins is verder ook nog een heel recent (2008) en jubelend *Laudibus in sanctis*. Een waar festijn voor het oor is deze vreugdevolle bewerking van Psalm 150 en er blijkt nog maar eens ten overvloede dat voor deze 'onorthodoxe' componist werkelijk alles kan en alles mag, voor zover het zijn religieus en muzikaal doel maar dient.

De cd bevat voorts een poëtische cyclus van Maija Einfelde, een overtuigende *Benedictio* (Urmas Sisask) en twee werken van Vyautas Miskinis (*Angelis suis Deus* en een *Pater noster*). Allemaal werken van de laatste twintig jaar die tonen hoe de componisten uit het

Balticum de koormuziek tot in de puntjes beheersen en ondanks hun eerdere isolement bijzonder vernieuwende werken hebben geschreven die getuigen van een bijzondere religieuze vitaliteit. (JC)

Ugis Praulins, Maija Einfelde, Urmas Sisask, Vyautas Miskinis, *Baltic Exchange*, door het Choir of Trinity College onder leiding van Stephen Layton, Hypérion (distributie Laval), CDA 67747, 20,45 euro.